

Basisverlegging Prijsindexcijfers beroepsgoederenvervoer over de weg

drs A.R.D. Kenessey de Kenese,
M.R.W. Bovelanders

Inleiding

In 1993 kreeg het CBS het verzoek van het Europese statistische bureau Eurostat een pilotstudie uit te voeren naar de mogelijkheden van een prijsstatistiek voor het beroepsgoederenvervoer over de weg. Na een intensieve voorbereiding waarbij ook vervoerders en vervoersorganisaties werden betrokken, konden begin 1995 de eerste prijsindexcijfers worden gepubliceerd. Inmiddels heeft de statistiek Prijsindexcijfers beroepsgoederenvervoer over de weg een vaste plaats gekregen in het CBS-programma. De uitkomsten worden frequent gebruikt voor verschillende doeleinden waaronder de bepaling van de bijdrage van het beroepsgoederenvervoer over de weg aan de groei van het Bruto Binnenlands Product (BBP) en het aanpassen van contracten in de vervoerssector.

Het is gebruikelijk bij het CBS om statistieken na verloop van tijd te actualiseren. Bij prijsindexcijfers gebeurt dat meestal bij een zogenaamde basisverlegging waarbij - naast eventuele andere aanpassingen - de wegingscoëfficiënten van de partiële prijsindexcijfers worden geactualiseerd. In 2002 is een begin gemaakt met de basisverlegging van de statistiek Prijsindexcijfers beroepsgoederenvervoer over de weg. Hierbij is rekening gehouden met de aanbevelingen uit een eerdere audit op deze statistiek.¹ De belangrijkste aanpassingen bij deze basisverlegging zijn (1) de actualisering van de wegingscoëfficiënten met omzetinformatie over het jaar 2000 (was 1992), (2) een vernieuwing van het steekproefpanel en (3) een aanpassing van de categorieën van vervoer. In dit artikel worden de aanpassingen nader toegelicht. Ook worden de eerste resultaten van de basisverlegging met een nieuwe referentieperiode (eerste kwartaal 2003=100) gepresenteerd. Ten slotte wordt aangegeven hoe de indexcijfers van de oude reeks en de nieuwe reeks gekoppeld kunnen worden.

Methode

De nu doorgevoerde revisie heeft geen gevolgen gehad voor de oorspronkelijk gekozen opzet van deze statistiek. Een panel van bedrijven wordt elk kwartaal gevraagd de prijs op te geven van een aantal ritten, waarbij een rit betrekking kan hebben op verschillende zendingen en verschillende laad- en losplaatsen. In de omschrijvingen van de ritten zijn diverse prijsbepalende aspecten opgenomen zoals soort goed, soort verpakking, gewicht, aantal laad- en losadressen, laad- en losplaats, en inclusief of exclusief retourvracht, laden en lossen, veergelden en dergelijke. Een ander belangrijk kenmerk is of de rit wordt uitgevoerd in opdracht van een vaste of een

¹ In 1999 hebben Dr. B. Bode en Dr. J. van Dalen (beiden Faculteit der Bedrijfskunde van de Erasmus Universiteit Rotterdam - EUR) onderzoek gedaan naar de kwaliteit van deze statistiek, als uitvloeisel van een samenwerkingsverband tussen de EUR en het CBS. Hun bevindingen zijn gepubliceerd in de Maandstatistiek van de Prijzen van september 1999.

incidentele cliënt. Het verdient de voorkeur een rit te selecteren die regelmatig uitgevoerd wordt. Als dat niet mogelijk is, wordt de omschrijving van de dienst gebaseerd op een zo realistisch mogelijke fictieve rit. Hiervoor wordt vervolgens een offerteprijs opgegeven.

Bij de samenstelling van de ritten in de waarneming is rekening gehouden met de deelmarkten waarop de onderneming actief is. De opgaven hebben betrekking op de totale prijs per rit (exclusief BTW). De prijs in het desbetreffende kwartaal wordt gedeeld door de prijs in de referentieperiode. Dit levert de prijsindex ten opzichte van de referentieperiode op. Per deelmarkt wordt een gewogen gemiddelde prijsindex berekend. Totaalcijfers worden berekend door de deelmarkt cijfers gewogen te middelen. De wegingen zijn gebaseerd op de omzetten van de ondernemingen in 2000.

Categorieën van vervoer

Ten aanzien van de vervoercategorieën zijn er in vergelijking met de oude reeks enkele wijzigingen op te merken. In de oude situatie was de indeling gebaseerd op de Standaardbedrijfsindeling (SBI 1974). Nu wordt de Europese classificatie van producten naar activiteit (CPA 1993) gevolgd die van de Europese indeling van economische activiteiten (NACE 1993) is afgeleid. Hierdoor worden vervoer door bezorgdiensten (koeriersdiensten) en beveiligingsbedrijven (geldtransporten) uitgesloten. Een ander verschil met de oude opzet is het samenvoegen van de categorieën "Open en gesloten vervoer" en "Overig vervoer", omdat de productiestatistiek dit onderscheid niet meer kent.

Een laatste vermeldenswaardige aanpassing betreft de verhuisdiensten. Een deel van de verhuisdiensten van het beroepsgoederenvervoer over de weg betreft verhuizingen voor particuliere huishoudens. De prijsontwikkeling van dit deel van de markt wordt vastgesteld in het kader van de consumentenprijsindex (CPI). Ten behoeve van de statistiek Prijsindexcijfers beroepsgoederenvervoer over de weg wordt nu het desbetreffende cijfer uit de zogenaamde afgeleide CPI voor verhuizingen gebruikt. Hierdoor worden effecten van veranderingen in de tarieven van productgebonden belastingen en subsidies uitgesloten.

In de onderstaande tabel zijn de wegingaandelen van de oude en de nieuwe situatie aangegeven.

Wegingen beroepsgoederenvervoer over de weg 1992 en 2000

	Wegingen 1992 (1ste kw. 1994=100)			Wegingen 2000 (1ste kw. 2003=100)		
	Nationaal	Grens- overschrijdend	Totaal	Nationaal	Grens- overschrijdend	Totaal
Totaal ¹⁾	5272	4728	10000	7059	2940	10000
container-vervoer	666	172	838	893	385	1278
verhuisvervoer	137	81	218	259	60	319
Open en gesloten vervoer ¹⁾	2592	1744	4336			
koel- en vries- en isothermvervoer	312	872	1184	790	483	1273
tankvervoer	426	412	838	700	353	1053
kippervervoer	304	47	351	410	70	481
overig vervoer	835	1400	2235	4007	1589	5596

¹⁾ Door afrondingen zijn verschillen ontstaan.

¹⁾ De wegingen van de categorieën "Open en gesloten vervoer" en "Overig vervoer" zijn in 1999 samengevoegd.

Uitkomsten

In de onderstaande tabellen staan de uitkomsten volgens de oude en de nieuwe reeks. De nieuwe reeks wordt weer op kwartaalbasis vastgesteld. De publicatie van de nieuwe reeks zal elk kwartaal plaatsvinden in Statline op het CBS-web (<http://www.cbs.nl>) en in het Statistisch bulletin.

Prijsindexcijfers beroepsgoederenvervoer over de weg, 1e kw. 1994 =100

Nationaal en grensoverschrijdend	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	1e kw. 2003
Totaal	100,0	100,3	101,6	103,0	104,8	105,9	109,6	114,0	116,8	119,0
containervervoer	99,9	100,0	101,6	100,7	101,4	103,2	108,7	111,6	112,3	112,7
verhuisvervoer	101,2	101,4	101,5	105,9	112,5	116,9	120,3	125,7	121,8	121,8
open en gesloten vervoer	99,9	101,3	102,8	105,0	107,3	108,5	111,7	118,1	121,5	124,3
koel- vriesvervoer	100,0	99,5	100,1	100,9	101,9	103,0	106,5	109,8	112,1	112,9
tankvervoer	100,1	99,9	99,6	100,1	100,7	99,5	102,9	105,2	106,6	108,3
kippervervoer	99,9	100,6	102,5	103,1	104,8	106,5	112,1	119,2	124,9	124,4
overig vervoer	100,0	99,1	100,8	102,1	103,5	104,9	108,7	110,6	113,8	117,3

Prijsindexcijfers beroepsgoederenvervoer over de weg, 1e kw. 1994 =100

Nationaal vervoer	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	1e kw. 2003
Totaal	100,1	101,3	102,6	104,6	106,9	108,6	112,4	118,0	121,9	124,1
containervervoer	99,9	99,6	101,4	100,2	101,2	103,3	108,8	111,7	112,3	112,5
verhuisvervoer	100,0	99,8	101,1	105,9	111,9	116,0	119,8	126,9	125,9	126,8
open en gesloten vervoer	100,1	102,1	103,8	107,1	110,8	112,5	115,9	123,4	129,0	132,5
koel- vriesvervoer	101,0	101,4	102,9	103,4	104,3	105,9	107,7	111,4	114,7	115,7
tankvervoer	100,6	99,9	99,2	100,0	100,2	99,3	101,1	102,8	104,2	106,0
kippervervoer	100,0	100,8	103,0	103,5	104,8	106,8	112,6	120,6	126,3	125,9
overig vervoer	100,0	101,3	101,4	103,2	103,8	105,7	110,8	114,2	117,2	118,4

Prijsindexcijfers beroepsgoederenvervoer over de weg, 1e kw. 1994 =100

Grensoverschrijdend	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	1e kw. 2003
Totaal	99,8	99,3	100,6	101,3	102,4	103,0	106,5	109,4	111,1	113,4
containervervoer	99,9	101,7	102,5	102,4	102,1	102,8	108,1	111,4	112,1	113,6
verhuisvervoer	103,5	104,1	102,2	105,8	113,6	118,6	121,0	123,6	114,9	113,3
open en gesloten vervoer	99,7	100,2	101,3	101,8	102,0	102,4	105,5	110,2	110,4	112,1
koel- vriesvervoer	99,6	98,8	99,1	100,0	101,1	102,0	106,0	109,2	111,2	111,8
tankvervoer	99,7	99,8	100,0	100,2	101,3	99,7	104,9	107,6	109,0	110,7
kippervervoer	99,1	99,2	98,9	100,6	104,4	104,7	109,4	110,5	115,7	115,1
overig vervoer	100,0	97,8	100,5	101,5	103,4	104,5	107,4	108,6	111,8	116,7

Prijsindexcijfers beroepsgoederenvervoer over de weg, 1ste kwartaal 2003=100

Nationaal en grensoverschrijdend	2003		
	1e kw.	2e kw.	3e kw.
Totaal	100,0	100,6	100,7
containervervoer	100,0	99,9	100,2
verhuisvervoer	100,0	101,3	102,4
koel-, vries- en isothermvervoer	100,0	100,2	100,2
tankvervoer	100,0	100,9	100,9
kippervervoer	100,0	100,1	100,0
overig vervoer	100,0	100,8	100,9

Prijsindexcijfers beroepsgoederenvervoer over de weg, 1ste kwartaal 2003=100

Nationaal vervoer	2003		
	1e kw.	2e kw.	3e kw.
Totaal	100,0	100,8	101,0
containervervoer	100,0	100,2	100,6
verhuisvervoer	100,0	101,2	101,9
koel-, vries- en isothermvervoer	100,0	100,1	100,1
tankvervoer	100,0	101,2	101,5
kippervervoer	100,0	100,0	99,8
overig vervoer	100,0	101,0	101,2

Prijsindexcijfers beroepsgoederenvervoer over de weg, 1ste kwartaal 2003=100

Grensoverschrijdend	2003		
	1e kw.	2e kw.	3e kw.
Totaal	100,0	100,2	100,2
containervervoer	100,0	99,2	99,2
verhuisvervoer	100,0	101,9	104,2
koel-, vries- en isothermvervoer	100,0	100,4	100,4
tankvervoer	100,0	100,4	99,7
kippervervoer	100,0	100,8	101,1
overig vervoer	100,0	100,3	100,3

Koppeling van de oude en de nieuwe reeks

In het onderstaande voorbeeld is aangegeven op welke wijze men indexcijfers van verschillende reeksen kan koppelen.

Veronderstel dat in een contract bepaald is dat een waardebedrag wordt geïndexeerd met behulp van de Prijsindexcijfers van het beroepsgoederenvervoer over de weg. Het contract is opgemaakt in 1997 en het heeft betrekking op koel-, vries- en isothermvervoer in het binnenland. Het (oorspronkelijk) te indexeren bedrag is €1250,-.

Het nieuwe waardebedrag, voor het derde kwartaal 2003, wordt verkregen door het oorspronkelijke waardebedrag te vermenigvuldigen met een factor. Deze factor wordt volgens de onderstaande methode berekend.

$$\text{Factor} = \frac{\text{Index 3}^{\circ} \text{ kw. 2003 (nieuwe basis)} * \text{Index 1}^{\circ} \text{ kw. 2003 (oude basis)}}{\text{Index 1}^{\circ} \text{ kw. 2003 (nieuwe basis)} * \text{Index 1997 (oude basis)}}$$

ofwel

$$\text{Factor} = \frac{100,1 * 115,7}{100 * 103,4} = 1,12$$

$$\text{Waardebedrag 3}^{\circ} \text{ kw. 2003} = 1,12 * \text{€}1250,- = \text{€}1400,-.$$